

כששמעה אסתר זאת אמרה "אלי אלי למה עזבתני" (תהלים כב ב). המאמר הזה הוא תמוה מאד. ואמר הר"ש מאסטרפאלי כי ידוע (תנחומא משפטים יח) כשהשם יתברך רוצה להפיל אומה מפיל השר שלה תחילה, כדכתיב (ישעיה כד כא) "יפקוד ה' על צבא המרום במרום, ועל מלכי האדמה על האדמה". אבל קשה תינח בשאר אומות, אבל אם רוצה להרע לשונאיהם של ישראל היאך עושה, הלא הקב"ה הוא שר של ישראל? אלא שאם אינם עושים רצונו של מקום הוא מוסר אותם ביד המלאך מיכאל. ואם רוצה להרע להם הוא מפיל את השר מיכאל. ובמה הוא מפלת השר, כשלוקח ממנו כל אותיות של שם הויה או אדני או אלהים המעורבים בשם המלאך או בשם האומה. ובמלאך מיכאל יש ג' אותיות של שם היינו 'אלף למד יוד'. וכשלוקח הקב"ה אותיות אלו ממנו נשתייר תיבת 'מך'. ובישראל יש גם כן ג' אותיות אלו, וכשלוקח מהם נשתייר אותיות 'רש'. לזה שלח לה מרדכי מפני שנעשו ישראל מך ורש, היינו 'מך' נשתייר מ'מיכאל', ו'רש' מ'ישראל'. כששמעה אסתר זאת צעקה אלי אלי למה עזבתני, בכפל הלשון, היינו שלקחת אותיות 'אלי' מ'מיכאל' ואותיות 'אלי' מ'ישראל'.

בספר שמעון ולוי (להגיד שמעון בר קיים קריש הלוי, ואלקווא תקיי, דף ה ע"א) הביא ששמע הפליאה הזו, ופירש ששאלת אסתר היתה

שהלא יש למעלה שני אפוטרופסין, ישראל [נראה כונתו לדמות יעקב החקוקה בכסא] ומיכאל, שהם מלמדים זכות על עם ישראל, ולמה הם שותקים עתה? והשיב לה מרדכי מפני שניטל מהם אותיות אלי ונשתייר מך ורש, לכן אין להם כח ללמד זכות. וביקשה אסתר אלי אלי למה עזבתני, ששייב אותיות 'אלי' לשניהם.

כתוב בלקוטי תורה להאר"י (תהלים כב) על הפסוק "למנצח על אילת השחר וגו' אלי אלי למה עזבתני", שמיכאל נקרא אילת השחר, כי מיכאל אומר שירה מהשחר עד חצות היום, וגבריאל מחצות היום עד הלילה, ופאל מהתחלת הלילה עד חצות, נוראל עד השחר. לכן נקרא מיכאל אילת השחר. והוא שר של ישראל. ואמר אלי אלי למה עזבתני. עכ"ל. ולפי זה מובן היטב ש'אלי אלי' מרמוז על מיכאל וישראל דייקא, כי מיכאל הוא המתפלל זאת.

וכתב בספר נחמד ונעים יסוד האמונה להרה"ק ר' ברוך מקאסוב (קיצורי דרשות נחמדים קנ ע"ד) בשם ספר כח ה', מיכאל הוא שר ישראל, וכן מיכאל וישראל הם אותיות שוות. לכן אמר דניאל (י כא) "מיכאל שרכם", כי אותיות 'רש' בישראל נגד אותיות 'מך' במיכאל, כי הם שוים בענין. וזהו 'שרכם' שאותיות 'רש' ו'מך' נהפכים ל'שרכם'. ונראה לי שלזה מרומז תיבות 'רש' בישראל ותיבות 'מך' במיכאל, על כי מיכאל מקריב נשמותיהן של ישראל במזבח של מעלה (תוס' מנחות קי. ד"ה ומיכאל) על שם זבחי אלקים רוח נשברה (תהלים נא ט). והיינו שאמרו רז"ל (תנינה ט): יאה עניותא לישראל וכו', על דרך רש ומך הנ"ל. והאריו"ל (הובא לעיל) כתב שמיכאל נקרא אילת השחר. ונראה לי שלכן מרומז אותיות ישראל בתיבות 'אילת השחר'. עכ"ל. ונשאר אותיות 'תחיה' והיינו ישראל תחיה, שעל זה מיכאל מליץ.

וכיאר בספר אמרי חיינו תשא ד"ה א"י ומשה יקח) הטעם 'אלי', על פי מאמרם ז"ל (נתחייבו שונאיהם של הדור כליה כו' מפני ו 'אלי' ר"ת אינני יי א'להי א'להים א'חרים. לכן כשנאותיות 'אלי'. וכשעשו אותיות 'אלי' למקומם. א (אסתר ד ג) ר"ת 'אלי'.

ועל פי דברי רבינו פ משה (האינו ד"ה ויאמר אס (דברים לב ט) ויאמר אסתירן מה אסתירתם כי ד' זה אסתירה פני מהם, היי שמותי אסתיר מהם, היי ואז אראה מה אחרינתן יצליחו אז.

או יאמר, כי פני היינו וידוע דהויה שם העצ מורים על כוחותיו. ואם ז בראשיתם, אם כן יש לה ז ח) טוב אחרית דבר והיינו ה' דייקא, עוז לע והבן. והיינו אראה ו אחריתם יהיו שם 'אלי', ושמה תאמר כי עדיין יש שררותם, לזה אמר כי ז כי נתהפך 'שר' ל'רש' ו

ומה שכתב שכשאי מקום הוא מוסר אותם

רמח. אם כי לא הוזכר כאן ע מהמקובלים בדור ההוא, מו שמגיד כתוב מלא ברל מקו מלאות כחסרות וחנ מי שלח כביאורים על ד"ה וה שש אמות ועבין שלש. נמ:

ז שני אפוטרופסין, ישראל
זות יעקב החקוקה בכסא]
מלמדים זכות על עם
ו שותקים עתה? והשיב לה
ניטל מהם אותיות אלי
לכן אין להם כח ללמד
אתר אלי אלי למה עזבתני,
אלי לשניהם.

י תורה להאר"י (תהלים כב)
ז על אילת השחר וגו' אלי
ני' שמיכאל נקרא אילת
ל אומר שירה מהשחר עד
כריאל מחצות היום עד
התחלת הלילה עד חצות,
לכן נקרא מיכאל אילת
של ישראל. ואמר אלי אלי
ל. ולפי זה מוכן היטב
ימו על מיכאל וישראל
הוא המתפלל זאת.

זחמד ונעים יסוד האמונה
מקאסוב (קיצורי דרשות נחמדים
י כח ה', מיכאל הוא שר
זאל וישראל הם אותיות
זניאל (י כא) "מִיכָאֵל שְׂרָכֶם"
בישראל נגד אותיות 'מך'
שויים בענין. וזהו 'שרכם'
ז'מך' נהפכים ל'שרכם'.
זרומז תיבות 'רש' בישראל
זאל, על כי מיכאל מקריב
זראל במזבח של מעלה
זיכאל) על שם זכחי אלקים
זגא יט). והיינו שאמר רז"ל
זתא לישראל וכי, על דרך
זהאריז"ל (הובא לעיל) כתב
זילת השחר. ונראה לי
זות ישראל בתיבות 'אילת
זנשאר אותיות 'תחיה'
זיה, שעל זה מיכאל מליץ.

וביאר בספר אמרי חיים (לאדמו"ר מויניץ פי
זשא ד"ה א"י ומשה יקח) הטעם שנחסרו אותיות
'אלי', על פי מאמרם ז"ל (מגילה יב) מפני מה
זתחייבו שונאיהם של ישראל שבאותו
זדור כליה כו' מפני שהשתחוו לצלם.
'אלי' ר"ת א'נכי י"י א'להיך. ל'א י'היה ל'ך
א'להים א'חרים. לכן כשפגמו בזה נסתלקו
זאותיות 'אלי'. וכשעשו תשובה חזרו
זאותיות 'אלי' למקומם. א'פר י'וצע ל'רבים
(אסתר ד ג) ר"ת 'אלי'.

ועל פי דברי רבינו פירש בספר ישמח
זמשה (האוינו ד"ה ויאמר אסתירה) את הפסוק
(דברים לב כ) ויאמר אסתירה פני מהם ארצה
מה אחריתם כי דוד תהפוכות המה וגו'.
זאסתירה פני מהם, היינו האותיות של
זשמותי אסתיר מהם, היינו 'אלי מישראל,
זאז אראה מה אחריתם, כי בודאי לא
זצליחו אז.

או יאמר, כי פני היינו העצמות כנודע.
זירוע דהויה שם העצם, ושאר השמות
זמורים על כוחותיו. ואם היוד של שם העצם
זבראשיתם, אם כן יש להם כח. והיינו (קהלה
ז ח) טוב אחרית דבר מ'ראשיתו', והבן.
זהיינו ה' דייקא, עוז לעמו יתן (תהלים כט יא)
זהבן. והיינו אראה מה אחריתם, אם
זאחריתם יהיו שם 'אל', כי ממילא יסתלק.
זשמא תאמר כי עדיין ישאר 'שר' ומורה על
זשרותם, לזה אמר כי דוד תהפוכות המה,
זכי נתהפך 'שר' ל'רש' והבן.

זמה שכתב שכשאינ עושים רצונו של
זמקום הוא מוסר אותם ביד המלאך מיכאל.

ואם רוצה להרע להם הוא מפיל את השר
זמיכאל. מקורו מהמדרש (שמ"ד לב ב) ד"א
זנה אנכי שולח מלאך לפניך, אמר הקב"ה
זלישראל אילו זכיתם אני בעצמי נעשיתי
זלכם שליח כדרך שעשיתי לכם במדבר
זשנא' (שמות יג כא) וי"י הולך לפניכם וגו',
זעכשיו שלא זכיתם הריני מוסר אתכם
זשליח, שנאמר הנה אנכי שולח מלאך,
זאימתי נמסרו לשליח כשעה שעבדו עבודה
זרה. וכתב בפירושו רבינו בחיי שכתב רבינו
זחננאל ז"ל כי זה המלאך היה מיכאל, וכן
זכתב האבן עזרא שם.

כל המועדים יהיו בטלים חוץ

מפורים (ילקוט שמעוני משלי רמז
זתקמ"ד). מהר"ש רי"ח אמר ענין נכבד,
זשהאותיות [בלוחות הראשונים] היו
זעגולים, לא היה בהם לא ראש ולא
זסוף. וכשהלוחות נשתברו נתגלמו
זהאותיות ונתבדרו פרוחיהם. זה סוד
זמזסיפין ג'ורעין ד'ורשין (יומא מח.),
זסימן מגיד רי"ט דבריו ל'יעקב ח'קיו
ז'משפטיו לישראל (תהלים קמו יט) ר"ת
זלוח, כי הלוח היה 'חק' טפחים י.
זכתבם על לוח 'לכך' (משלי ג ג), התורה
זשמתחלת ב' ומסיימת ל' הרי 'לב',
זהיתה חתומה בלוח, כי מזה ומזה הם
זכתובים. ואח"כ לוחות ושברי לוחות
זמונחים בארון (כ"ב יד:). פסל לך,
זפסולת של אותיות שנשתברו. נמצא

רמח. אם כי לא הוזכר כאן שזה מהר"ש מאוסטרופולי. כיון שכתב מהר"ש סתם, ורבינו הוא המהר"ש המפורסם
מהמקובלים בדור ההוא, מסתבר שהכונה אליו. רמט. 'מגד' חסר ר"ת מזסיפין ג'ורעין ד'ורשין. ואעפ"י
שמגיד כתוב מלא בכל מקום, כבר כתוב ברעיא מהימנא (זהר ג רנד). דרשות ניתנה לחכמים לדרוש חיבות
מלאות חסרות וחסרות כמלאות עי"ש באריכות. וזה מקור לדברי הכנפי יונה שהביא החיד"א, הובא לעיל כפי
שלה בביאורים על ד"ה והימים ימי בכורי ענבים עי"ש. רנ. כגמי (כ"ב יד.) איתא שהלוחות היה רחבן
שש אמות ועביין שלש. נמצא היקפן י"ח אמות. ובכל אמה ו' טפחים הרי ק"ח טפחים.

התורה שהיתה קודם שבירה היו אותיות אחרות, והם אינם עתה בתורה.

והנה עתה כתוב בתורה חג שבועות או חג המצות, כשיבואו השברים להיות כבראשונה יתבטלו אלו האותיות שהם עתה. ונמצא המועדים יהיו לעתיד לבא בטלים, כשיעשה הקב"ה דת חדשה, ויתחדשו האותיות כנשר. זה סוד החודש הזה לכם (שמות יב ב) שיתחדשו האותיות. ר' עקיבא קושר כתרים לאותיות, בשעה שעלה למרום. ונמצא פורים דלא כתיב בתורה לא יתבטל. רבי אומר אף יוה"כ לא יתבטל, מאחר שכתוב בו חוקת עולם. הרי רמז שלעולם לא יתבטלו אותיות אלו.

(מגלה עמוקות סוף פ' חזאת הברכה)

מה שכתב זה סוד מ'וסיפין ג'ורעין ד'ורשין. פירוש שמוסיפין או גורעין כדי לדרוש בתורה, כי כך היה כתוב בלוחות ראשונות. וזה שכתב לקמן ואח"כ לוחות ושברי לוחות מונחים בארון כי גם מהשברים נלמד תורה.

וכדי שלא תקשה הרי בלוחות היה כתוב רק עשרת הדברות. ומוסיפין גורעין דורשין נאמר על שאר התורה. לכן אמר שהתורה היתה חתומה בלוח כי מזה ומזה הם כתובים. נראה כונתו לדברי הירושלמי (שקלים פ"ו ה"א) כיצד היו הלוחות כתובים ר' חנינה בן גמליאל אומר חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה וכו', רבי סימאי אמר ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה דכתיב מזה ומזה הם כתובים מטרוגה. חנינה בן אחי רבי יהושע אומר בין כל

דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה דכתיב (שה"ש ה יד) ממולאים בתרשיש.

ומה שכתב ואחר כך לוחות ושברי לוחות מונחין בארון. שגם שברי לוחות יש בהן צורך לדרוש מהם. וזהו שאמר פסל לך, פסולת של אותיות שנשתברו, יהיו שלך לדרוש מהם דברי תורה.

ומה שכתב ר' עקיבא היה קושר כתרים לאותיות. נראה כונתו למאמרם ז"ל (מנחות כט:) בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות אמר לפניו רבש"ע מי מעכב על ידך אמר לו אדם אחד יש שעתידי להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתידי לדרוש על כל קרץ וקרץ תילין תילין של הלכות. פרש"י כתרים. כגון התגין דס"ת. מי מעכב על ידך. מה שכתבת, שאתה צריך להוסיף עוד עליהם כתרים. עכ"ל. ולפ"ז נראה להגיה הקב"ה קושר כתרים לאותיות בשעה שעלה משה למרום. ואמר לו הקב"ה שעתידי ר' עקיבא לדורשם. או כונתו שהקב"ה היה קושר כתרים לאותיות כדי שיבא ר' עקיבא ויקשור להם כתרים בעולם הזה. כי ה' יתן חכמה. עכ"פ למדנו מזה שהאותיות של לוחות הראשונות נדרשים מהם הלכות.

מדרש פליאהיני, פתחיה זה

מרדכי (שקלים פ"ה מ"א)

הדא הוא דכתיב (איוב ח ז) **והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד**. הנה מה מאד גדלה פליאת מאמר זה, כי מה ענין זה לזה. אמנם הנה בשם פתחיה יש חמש אותיות, וכן בשם

רנא. בספר מירא דכיא על פרוש רש"י עה"ת בסוף הקדמתו קנה בשם כתב כן בשם המסורה.

מרדכי. ובא המדרש לפי כתיבת 'פתחיה' שם תחלק אותיות הראשונות 'פתחיה' לשנים, עולה האחרונות 'יה' משם ' בשנים, עולה 'כי' הרי ג וזה רמז המדרש והיה כלומר אותיות הראשונות תמעיט מספרם על ידי ע ואחריתך, פירוש אוח מ'פתחיה' ישגה מאד, ו ידי שתכפילם בשני שפתחיה זה מרדכי

במתניתין (ב.) פ

בי"א

בי"ד בט"ו לא פחו פירש רש"י לא עשר ולא יותר מ ויש לדקדק מה בעי ר' הגאון מהר"ש מאסנ שם 'הויה' מספרו כ מספרו ס"ה. ואמרו נ לא כשאני נכתב אני ביוד הא, ונקרא אני הויה צריך להעלימו

רנב. הרמ"ע מפאנו כמעין ג שם ס"ה לא פחות ולא יותר. רשומים אומרים כי המגלה הו הנזכרים במתניתין, מנינם ס" נמצא שהם מפרשים מגילה ל תקמ"א מביא זאת בש"י הגא בעוה"ז נקראת כאדנ. עו על החסידים, ומוכיר את הגו והמגיד ממעודיטש. ועי' של

יִקְיָה וְאוֹתִיּוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה
מִמּוֹלָאִים בְּתַרְשִׁישׁ.

וְאַחַר כֵּךְ לִוְחוֹת וְשִׁבְרֵי
וְרוֹן. שְׁגַם שִׁבְרֵי לִוְחוֹת יִשׁ
עַ מְהֵם. וְזֶהוּ שְׁאֵמֵר פֶּסֶל
אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּשְׁתַּכְּרוּ, יִהְיוּ
עַ דְּבָרֵי תּוֹרָה.

עֵקִיבָא הִיָּה קוֹשֵׁר כְּתָרִים
כּוֹנֵתוֹ לְמֵאֲמָרָם ז"ל (מִנְחוֹת)
לֵה מֹשֶׁה לְמָרוֹם מִצְאוֹ
וְקוֹשֵׁר כְּתָרִים לְאוֹתִיּוֹת
עַ מִי מַעֲכָב עַל יָדָךְ אִמֵּר
שְׁעִתִּיד לְהִיְוֹת בְּסוֹף כְּמָה
ן יוֹסֵף שְׁמוֹ שְׁעִתִּיד לְדָרוֹשׁ
ן תִּלְיִן תִּלְיִן שֶׁל הַלְכוּת.
גּוֹן הַתְּגִין דַּס"ח. מִי מַעֲכָב
תַּבְתָּ, שְׂאֵתָה צָרִיךְ לְהוֹסִיף
רִים. עַכ"ל. וּלְפָז נִרְאֶה
קוֹשֵׁר כְּתָרִים לְאוֹתִיּוֹת
מֹשֶׁה לְמָרוֹם. וְאִמֵּר לוֹ
ר' עֵקִיבָא לְדוֹרְשָׁם. אוֹ
הִיָּה קוֹשֵׁר כְּתָרִים לְאוֹתִיּוֹת
קִיבָא וְיִקְשׁוֹר לָהֶם כְּתָרִים
ז' יִתֵּן חֲכָמָה. עַכ"פּ לְמַדְנוּ
שֶׁל לִוְחוֹת הֵרֵאשׁוֹנוֹת
לְכוּת.

לִיאֵהֲרִי, פִּתְחִיָּה זֶה
רְדָכִי (שְׁקָלִים פ"ה מ"א)
כְּתִיב (אִיּוֹב ח ז) וְהִיָּה
נֶעַר וְאַחֲרִיתֶךָ יִשְׁגָּה
מֵאֵד גְּדֵלָה פְּלִיאַת מֵאֲמֵר
זֶה לִזְהָ. אֲמַנְם הִנֵּה בְּשֵׁם
מִשׁ אוֹתִיּוֹת, וְכֵן בְּשֵׁם

בְּן בְּשֵׁם הַמְּסוֹרָה.

מֵרַדְכִי. וְבֵא הַמְּדַרְשׁ לְפָרֵשׁ לָנוּ אֵיךְ נִרְמַז
בְּתִיבַת 'פִּתְחִיָּה' שֵׁם 'מֵרַדְכִי'. שְׂאֵם
תַּחֲלַק אוֹתִיּוֹת הֵרֵאשׁוֹנוֹת 'פִּתְח' מִשֵּׁם
'פִּתְחִיָּה' לְשָׁנִים, עוֹלָה 'מֵרַד'. וְאוֹתִיּוֹת
הָאַחֲרוֹנוֹת 'יָה' מִשֵּׁם 'פִּתְחִיָּה' תַּכְפּוּל
בְּשָׁנִים, עוֹלָה 'כִּי' הָרִי לֶךְ שֵׁם 'מֵרַדְכִי'.
וְזֶה רִמְזוֹ הַמְּדַרְשׁ וְהִיָּה רֵאשִׁיתֶךָ מִצַּעַר,
כְּלוֹמֵר אוֹתִיּוֹת הֵרֵאשִׁית מִ'פִּתְחִיָּה'
תַּמְעִיט מִסְפָּרָם עַל יָדֵי שְׁתַּחֲלַקְם לְשָׁנִים.
וְאַחֲרֵיתֶךָ, פִּירוּשׁ אוֹתִיּוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת
מִ'פִּתְחִיָּה' יִשְׁגָּה מֵאֵד, תְּרַבָּה מִסְפָּרָן עַל
יָדֵי שְׁתַּכְפִּילֵם בְּשָׁנִים. וְאִז תִּרְאֶה
שְׁפִתְחִיָּה זֶה מֵרַדְכִי. (נְאוּלַת יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם רַבִּינוּ)

בְּמַתְנִיתֶיךָ (ב.) מְגִילָה נִקְרָאת

בִּי"א בִּי"ב בִּי"ג

בִּי"ד בִּמ"ו לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר.
פִּירֵשׁ רִשִׁי לֹא פָחוֹת מֵאַחַד
עֶשֶׂר וְלֹא יוֹתֵר מִחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר.
וְיִשׁ לְדַקְדֵק מָה בְּעֵי רִשִׁי בִּזְהָ. וּפִירֵשׁ
הַגְּאוּן מֵהַר"שׁ מֵאַסְטְרַאפְּלִיא, דֵּהֵנָּה
שֵׁם 'הוּיָה' מִסְפָּרוֹ כ"ו. וְשֵׁם 'אַדְנִי'
מִסְפָּרוֹ ס"ה. וְאִמְרוּ בְּגִמְרָא (פְּסָחִים נ.)
לֹא כִשְׂאֵנִי נִכְתַּב אֲנִי נִקְרָא, נִכְתַּב אֲנִי
בִּיּוֹד הָא, וְנִקְרָא אֲנִי בְּאַלְפֵךְ דְּלַת. וְשֵׁם
הוּיָה צָרִיךְ לְהַעֲלִימוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ

שֶׁדָּרְשׁוּ ז"ל (שֵׁם) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת ג טו)
זֶה שְׁמִי לְעֵלָם שְׁכָתוֹב חֶסֶר ו', לְדוֹרְשׁוֹ
מִלְשׁוֹן הַעֲלָמָה. וְהֵנָּה מְגִילָה רוֹמַז
לְשֵׁם הוּיָה שֶׁהוּא גְלוּל וּמְכוּסָה בְּעוֹלָם
הַזֶּה. וְזֶה פִירוּשׁ מְגִילָה נִקְרָאת, הֵינְנוּ
שֵׁם 'הוּיָה' נִקְרָא בִּי"א בִּי"ב בִּי"ג בִּי"ד בִּי"ו
שֶׁהֵם יָחַד בְּמִסְפָּר ס"ה כְּמִנִּין 'אַדְנִי'.
אַבְל בְּכִתְיַבְתּוֹ, לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר.
פִּירֵשׁ רִשִׁי לֹא פָחוֹת מִי"א וְלֹא יוֹתֵר
מִט"ו. י"א וְט"ו בְּמִסְפָּר כ"ו כְּמִנִּין שֵׁם
'הוּיָה' וְדוֹקֵרֵנִי. (כְּתִי לִיהֲמֵן לְקוּטִים מְנַאֲוִים)

נִרְאֶה הַטַּעַם שֶׁנִּרְמַז שֵׁם הוּיָה בְּתִיבַת
מְגִילָה, לְפִי שִׁדּוּעַ מִסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים
שֶׁבְּמְגִילָה לֹא נִזְכְּרוּ כָּלֵל שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים,
רַק בְּרִמְזוֹ בְּרֵאשִׁי תִיבּוֹת וְסוֹפֵי תִיבּוֹת.
וְהַטַּעַם לְפִי שֶׁהֵנֵס הִיָּה בְּהַסְתֵּר. וְלִזְהָ רוֹמַז
הַשֵּׁם מְגִילָה, שֶׁהֵשֵׁם גְלוּל וּמְכוּסָה בְּתוֹכָהּ,
וּמִכַּח זֶה נַעֲשׂוּ הַנְּסִים בְּהַסְתֵּר.

וּבְסִפְּרָא נַחֲמַד וְנַעֲמִים (לְהַרְהִיק ר' בְּרוּךְ מִקְּאִסְבּוּב,
קְצוּרֵי דְרִשׁוֹת נַחֲמַדִּים קִנְיָ): כְּתַב: וְעַל דֶּרֶךְ זֶה
שִׁמְעֵתִי עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים קל א) מִמְּעַמְקִים
קִרְאֵתֶיךָ הוּיָה. אֲדִנִי שִׁמְעָה בְּקוּלִי. פִּירוּשׁ
מִמְּעַמְקֵי הַלֵּב דֵּהֵינְנוּ בְּמַחֲשָׁבָה קִרְאֵתֶיךָ
בְּשֵׁם הוּיָה. אֲדִנִי שִׁמְעָה בְּקוּלִי, בְּקוּלִי
תִּשְׁמַע קִרְיַאת הַשֵּׁם בְּאַדְנִי. וְכְמוֹ שְׁכַתַּב
הָאַר"י ז"ל שְׁצָרִיךְ לְכוּן וּלְכַלּוֹל הוּיָה
הַכְּתִיבָה בְּאַדְנוֹת הַקִּרְיָאָה.

רַבֵּן. הַרְמֵ"עַ מִפְּאַנּוֹ כְּמַעֲיָן גִּינִים ח"א בְּלִקוּטִים כְּתַב "מְגִילָה נִקְרָאת בְּאַחַח עֶשֶׂר בִּי"ב בִּי"ג בִּי"ד בִּי"ו דְּאִינּוֹן
שֵׁם ס"ה לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר". וּבְכַרְבִּית כֹּהֲנֵת עוֹלָם מֵאֲמֵר הַסְּחָר אֶסְתִּיר פ"א כְּתַב "נֹדַע בְּסִפְּרִים קְדוּמוֹנִים דּוֹרְשֵׁי
רְשׁוּמִים אוֹמְרִים כִּי הַמְּגִילָה הוּא הַתְּגִלוֹת הַשֵּׁם, אֲשֶׁר לֹא כִשְׂהוּא נִכְתַּב הוּא נִקְרָא, וְלִפְיֶכֶךְ נִקְרָאת בְּמִסְפָּר הַיָּמִים
הַנִּזְכָּרִים בְּמַתְנִיתֶיךָ, מִנִּינִם ס"ה הֵיכַל הַשֵּׁם הַבְּלָתִי נִהְגָּה, וְהַפְּחוֹת עִם יוֹתֵר יִהְיֶה כ"ו אֲשֶׁר לֹא נִקְרָא בְּמִכְטָא".
נִמְצָא שֶׁהֵם מִפְּרִשִׁים מְגִילָה לְשׁוֹן הַתְּגִלוֹת וְלֹא כְּמוֹ שְׁכָתוֹב בְּפָנִים. וּבְסִפְּרָא לְחַם תְּרוּמָה (י"ז ע"ד) שֶׁנִּדְפַס בְּשַׁנַּת
תְּקַמ"א מִבִּיא זֹאת בְּשֵׁם הַגְּאוּן רַבִּי אֵלִיהוּ מוּלִינָא. וְהוֹסִיף לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי רִשִׁי פְּעָמִים בִּזְהָ וּפְעָמִים בִּזְהָ, הֵינְנוּ
בְּעוּה"ז נִקְרָאת בְּאַדְנִי, וּבְעוּה"ב נִקְרָאת בְּהוּיָה. (כְּדָאִי לְצִיּוֹן שְׂאֵע"פ שֶׁהַמַּחְבֵּר הִיָּה בּוֹמֵן הַמַּחְלוּקַת הַגְּדוּלָה
עַל הַחֲסִידִים, וּמְזַכֵּיר אֶת הַגְּר"א מוּלִינָא בְּתוֹרָאִים מוּפְלָגִים, כְּכֹל זֹאת מִבִּיא (שֵׁם כְּדָף ד') ד"ח גַּם מֵהַבְּעֵשֶׂט
וְהַמְּגִיד מִמְּעוּרִיטְשׁ). וְעֵי' שְׁלִיָּה חוֹשֵׁב"כ פ' תְּצוּהָ ד"ה מֵרַדְכִי מִן הַתּוֹרָה (מַט. בְּהַגְה"ה) שׁוֹרֵשׁ עֲנִין זֶה.